

Sprawozdanie finansowe 2018

1. Zamknięcie ksiąg rachunkowych – od czego zacząć

Zamknięcie ksiąg rachunkowych następuje na dzień kończący dany rok obrotowy. Jednak zanim to nastąpi, jednostka powinna przeprowadzić określone czynności, aby rzetelnie i jasno przedstawić sytuację majątkową i finansową oraz prawidłowo ustalić wynik finansowy.

Czynności związane z zamknięciem ksiąg rachunkowych można podzielić na cztery etapy.

Etap I – Sprawdzenie kompletności i poprawności ewidencji księgowej

Na początku jednostka powinna sprawdzić, czy prowadzona przez nią ewidencja księgowa jest kompletna i poprawna pod względem formalnym. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Następnie należy przeanalizować, czy zostały ujęte wszystkie osiągnięte, przypadające na rzecz jednostki przychody i obciążające je koszty związane z tymi przychodami, dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty. Zapewnienie kompletności i poprawności ksiąg rachunkowych wiąże się m.in. z koniecznością wprowadzenia do nich wszystkich operacji dotyczących danego roku.

Etap II – Inwentaryzacja

W kolejnym etapie jednostka powinna sprawdzić, czy figurujące w księgach rachunkowych stany aktywów i pasywów pokrywają się ze stanem rzeczywistym. W tym celu jednostka dokonuje inwentaryzacji, która powinna zostać przeprowadzona na ostatni dzień każdego roku obrotowego.

W zależności od rodzaju aktywów czy pasywów inwentaryzację przeprowadza się poprzez:

- spis z natury – w przypadku np. towarów, materiałów, środków trwałych oraz nieruchomości zaliczonych do inwestycji, maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie,
- potwierdzenie salda – w przypadku np. należności od kontrahentów, aktywów finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- porównanie danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikację wartości składników – w przypadku np. środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości, należności spornych i wątpliwych.

Etap III – Wycena aktywów i pasywów na dzień bilansowy

Na tym etapie dokonywana jest weryfikacja oraz aktualizacja aktywów i pasywów poprzez ich wycenę na dzień bilansowy. Powinna zostać zapewniona kompletność i współmierność przychodów oraz związanych z nimi kosztów.

Etap IV – Wstępne zamknięcie ksiąg rachunkowych

Wstępnego zamknięcia ksiąg rachunkowych należy dokonać na dzień kończący rok obrotowy, nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia kończącego ten rok. W przypadku jednostek, których rok obrotowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym, wstępne zamknięcie ksiąg za 2018 r. powinno nastąpić 31 grudnia 2018 r., nie później niż do 1 kwietnia 2019 r. (31 marca 2019 r. przypada w niedzielę). Na podstawie wstępnie zamkniętych ksiąg sporządzane jest roczne sprawozdanie finansowe. Jednostki mają na to 3 miesiące, licząc od dnia bilansowego. Oznacza to, że jednostka, której rok obrotowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym, sporządza sprawozdanie finansowe za rok 2018 nie później niż do końca marca 2019 r.

W publikacji omówimy etap III i IV, skupiając się na weryfikacji i aktualizacji aktywów i pasywów (wycena) oraz na wstępnym zamknięciu ksiąg rachunkowych.

1.1. Wybrane składniki bilansu – charakterystyka i wycena

Jedną z podstawowych zasad rachunkowości jest zasada ostrożnej wyceny (art. 7 ust. 1 ustawy o rachunkowości; dalej: uor). Nakazuje ona wyceniać aktywa ostrożnie, a jednocześnie obiektywnie. Oznacza to konieczność uwzględniania przy wycenie bilansowej aktywów także zmniejszeń wartości użytkowej lub wartości handlowej składników aktywów (należności, zapasów, środków trwałych). Utworzone w ten sposób odpisy aktualizujące zmniejszają wynik finansowy jednostki. W niektórych przypadkach mogą także zostać zaliczone do kosztów podatkowych. Z kolei ich rozwiązanie może powodować powstanie przychodu podatkowego. Dokonywanie aktualizacji wymienionych aktywów, na potrzeby związane z ich